

Släktforskdagarna 2015

Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma och Släktforskdagarna i Nyköping 28 – 30 augusti ägde rum på Sunlight Hotel & Conference och Rosvalla, Nyköpings arenor. Nyköping-Oxelösunds Släktforskarförening arrangerade projektet i samarbete med Sveriges Släktforskarförbund och ArkivDigital. Tema: Ett gods – en värld.

Informationskonferens

Släktforskdagarna inleddes med Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma på fredagen den 28 augusti på Sunlight Hotel & Conference.

Före stämman hölls ett informationsmöte med följande inslag:

*** Riksarkivet**

Riksarkivaren *Björn Jordell* orienterade om Riksarkivets verksamhet och organisation. Det finns 500-600 medarbetare och verket omsätter en halv miljard. De sju landsarkivet ingår i Riksarkivet. Den främsta utmaningen är digitalisering och förbättrad tillgänglighet till vårt gemensamma kulturarv. Gratis tillgång till Riksarkivet? Björn verkar för att avgiften för tillgång till arkiven skall vara gratis. Regeringen har ännu inte godkänt detta, som ger ett årligt tillskott på ca 12 milj. kronor. Man skulle kunna börja med att ge kommuner, universitet och utbildningsorganisationer gratis tillgång. EU har påpekat att Sverige inte bör ta betalt för dessa tjänster.

Inom pågående projekt nämndes 1910 års befolkning samt 1930 där arbete pågår.

* *ArkivDigital*

Niklas Hertzman redogjorde för utveckling och ökad tillgänglighet i ArkivDigital. I höst är det 10 år sen starten. Om vi tänker på hur vi släktforskar idag och hur vi släktforskade för 10, 15 eller 20 år sen är det en enorm skillnad. För många som vill börja släktforska har det varit svårt att komma in i 1900-talets material, främst på grund av sekretessregler. Därför presenterar ArkivDigital ett antal register som underlättar sökandet. Ett övrigt önskemål är att göra gamla handstilar lättlästa med hjälp av renskrivna texter i anslutning till arkivmaterialet.

Sveriges befolkning 1950. Detta register innehåller strax över 7 miljoner poster. Detta är en beta-version som kommer att kvalitetshöjas.

Sveriges befolkning 1960 innehåller ca 7,4 miljoner poster som kommer att kvalitetshöjas och publiceras så snart det är klart.

Sveriges befolkning ca 1880-1920. I samarbete med MyHeritage har det skapats ett unikt register över alla som bodde i Sverige under dessa 40 år. (Stockholm är inte med). Drygt 48 miljoner poster finns med och varje person är registrerad på flera ställen, det vill säga på varje ställe han eller hon finns i husförhörslängderna eller i församlingsboken.

Flera andra register är under arbete och bland dessa är ett *bouppteckningsregister* värt att nämna.

Riksstämma

Erland Ringborg inledde med att begära att röstlängden skall fastställas med närvarokontroll av de 142 ombuden från 85 föreningar. Karin Andersson, som varit ordförande 13 gånger på LRFs riksstämma, valdes till ordförande.

Därefter redogjorde Erland Ringborg för verksamhetsberättelsen 2014. Förbundet består av 171 medlemsorganisationer med sammanlagt 73660 medlemmar. Motsvarande siffra vid årets ingång var 75553. Minskningen är större än tidigare år. Planer finns att utvidga Rötters Vänner som betalsajt. Olika förmåner kommer att erbjudas. Anbytarforum är unikt och måste av tekniska skäl förnyas. Den tekniska plattformen är föråldrad.

Förbundets ekonomiska resultat för 2014 visar ett positivt resultat på 1,7 milj., vilket till stor del beror på ny utgåva av Sveriges dödbok.

Erland Ringborg uttryckte en förhoppning att det vid denna stämma skulle fattas beslut hur man skulle göra med tidpunkter för stämma, konferenser och släktforskardagar i framtiden. En enkät har skickats ut till föreningarna i frågan. Ett förslag framfördes att förlägga riksstämman på våren och släktforskardagarna på hösten. Inget beslut togs. Ett förslag kommer att läggas fram på samrådskonferensen i mars 2016.

Intresset för en gemensam betalsajt i förbundets regi, som skulle vara en praktisk form för att säkra föreningars möjligheter att sprida produkter över nätet, var svagt. Endast 30 föreningar svarade på en tidigare utsänd enkät. Tanken är att en förening, som vill lägga ut digitaliserat material i ett bibliotek på den släkthistoriska sajten gör det med bevarad äganderätt till materialet. Enskilda eller juridiska personer prenumererar på sajten. De medverkande föreningarna får intäkter från sajten i proportion till hur deras bibliotek besöks av prenumeranterna. Önskemål om en förstudie framfördes. Genealogiska

Föreningen har redan lagt ut digitaliserat material på sin hemsida. Ser en fördel att flera föreningar lägger ut sitt material i en gemensam sajt.

Årets första motion inlämnad av Stor-Stockholms Genealogiska Förening gäller Släktforskarförbundets redovisning som bör vara tydligare med detaljerade uppgifter vad olika delar av verksamheten kostar för att kunna ta ställning till om det är ökade avgifter som behövs eller om det finns delar av verksamheten som går med förlust eller av andra skäl bör läggas ned. Motionen avslogs eftersom förbundsstyrelsen redan arbetar i den riktning som motionen anger.

Den andra motionen inlämnad av Styrelsen för Blekinge Släktforskarförening gäller bidrag till föreningar som vill producera sin medlemstidning som taltidning. Motionen avslogs med anledning av det redan finns hjälpmedel för detta.

Valberedningens förslag framlades för stämman av sammankallande Anna-Karin Westerlund. Beklagade att inga förslag inkommit från föreningarna. Stämman antog följande nomineringar (nyval) till förbundsstyrelsen; Kerstin (Chris) Bingefors, Arne Sörlöv och Hjördis Lundmark.

Victor Örnbergs hederspris

Håkan Skogsjö tilldelades årets Victor Örnbergs Hederspris, en av de allra mest betydelsefulla bidragen till att Svenska Släktforskarförbundet blivit vad det är idag.

När Genealogisk Ungdom grundades 1977 var han en av initiativtagarna och även då Sveriges Släktforskarförbund bildades 1986 var han en av de drivande krafterna.

1977 var han redaktör för Genealogisk Ungdoms Tidskrift, som senare bytte namn till Släkthistoriskt Forum och fortsatte som redaktör till och med 1991. 1995-2013 var han redaktör för Släktforskarnas årsbok och 1996 lade han grunden till Nättidningen Rötter. Anbytarforum skapade han 1998.

Hedersdiplom

* *Sven Johansson*, ordförande i Hallands Släktforskarförening 1990-2010 och styrelseledamot i förbundsstyrelsen 2001-2007. Sven gjorde stora insatser för att underlätta släktforskning i Halland och verkade för att landskapets kyrkoböcker och mantalslängder tidigt blev tillgängliga digitalt.

* *Stig Geber*, aktiv i styrelsen för Sällskapet Vallonättlingar under ett 20-tal år. Han har bedrivit en omfattande forskning på många vallonsläkter.

* *Hans Hanner* blev medlem i Genealogiska Föreningen som 16-åring och har tillhört föreningens styrelse sedan 2008. Hans intresse för historia och levnadsberättelser och levnadsförhållanden i äldre tider ligger bakom hans främsta intresse för släktforskning: projektet Inrikes pass.

Årets Eldsjäl

* *Jonas Magnusson* valdes till Årets Eldsjäl, som nominerades av Genealogiska Föreningen och Svenska Genealogiska Samfundet. Han har startat och utvecklat ett flertal databaser och hemsidor. Den första var databasen Nomago där man snabbt kan hitta personer i de många porträttgallerierna som finns. Databasen innehåller över 112000 personer med tillhörande referenser – sökbart på Jonas hemsida Cognatus. Tillsammans med Anders Berg startade Jonas 2011 Svenska Haplogrups-databasen

(SHB). Målet var att stärka DNA-släktforskningen genom att samla och tillgängliggöra svenska personers haplogrupper som ett nytt verktyg för den traditionella släktforskningen. Ett annat initiativ är hemsidan Epitafia, där släktforskare gemensamt arbetar med inventering och registrering av epitafier och begravningsvapen i våra kyrkor.

Årets släktbok

Förbundsstyrelsen har utsett DVD:n Johan Bures släktbok med Urban Sikeborg som huvudförfattare, nominerad av Genealogiska Föreningen och Svenska Genealogiska Samfundet till mottagare av det nyinstiftade priset Årets släktbok. Bureätten är legendarisk och många myter kring den har frodats genom åren. 400 år efter det att Johan Bure författade sin släktbok har nu Urban Sikeborg skrivit av och text- och innehållsmässigt kommenterat såväl det för några år sedan upptäckta originalet.

Årets upplysare

Släktforskning, ett ämne som sällan förekommer i dagspressen med ett lysande undantag Helsingborgs Dagblad. Roland Classon har under flera årtionden förhöjt tidningens läsare med artiklar och reportage om släktforskning och även publicerat artiklar i bokform.

Invigning

Lördag 29 augusti invigdes Släktforskardagarna med tal av Nyköpings kommunalråd Urban Granström och Släktforskarförbundets ordförande Erland Ringborg. Därefter talade landshövding Liselott Hagberg, som betonade vikten av att bevara och förvalta vårt kulturarv. Hon förklarade därefter Släktforskardagarna 2015 öppnade.

Mässa och utställning

Redan tidigt på lördagsmorgonen ringlade en lång kö utanför Rosvalla. Ett 80-tal utställare samsades om utrymmet på Rosvalla – Nyköpings Arenor.

DNA i släktforskningen uppmärksammades genom nyutkommen litteratur och flera föredrag och utställare. Bl. a. har Peter Sjölund nyligen medverkat att bilda SSGG – Svenska Sällskapet för Genetisk Genealogi samt utkommit med en handbok ”Släktforska med DNA”. Bland nyheterna noterades att Sällskapet Vallonättlingar utgivit en ny vallonskiva kallad Vallonkontrakt 2, som innehåller alla översatta originalkontrakt från 1600-talet. Ny version av Rotemannen har utkommit med 5,7 miljoner poster ur Rotemansarkivet mellan 1878 och 1926. Svenska Släktkalendern 2014 innehåller bl a uppgifter om Rike Nilsson från Grythyttan samt en karlskogagren av slakten Aschan. Sveriges Befolkning 1910 finns nu tillgänglig. Magnus Bäckmark har skrivit en bok om att mantalsforska. Ett värdefullt komplement när kyrkoarkiv saknas. Begravda i Sverige 2 innehåller över 6,4 miljoner poster från ca 3000 kyrkogårdar i Sverige. DIS visade en beta-version av en ny version DISGEN, som beräknas utkomma under hösten. Bl. a. kommer antalet sökbegrepp att utökas. Hantering av adoptivföräldrar och fosterföräldrar kommer att finnas. Föreningen för smedsläktsforskning kom med en ny databas för smedsläkter kallad Smed9 på USB-minne samt en bok om järnbruk i Södermanland.

Föredrag

Fem av föreläsarna – Karin Bojs, Peter Sjölund, Claes Westling, Kari-Matti Piilahti och Magnus Bäckmark – passade på att släppa ut nya böcker under mässan.

Karin Lindvall, etnolog och länsmuseumschef i Sörmland, föreläste om ”Ett gods – en värld”, som handlade om herrskap och statare, arrendebönder och torpare m fl.

Karin Bojs föreläste om ”Min europeiska familj – de senaste 54000 åren”. Hon har i många år varit vetenskapsredaktör på Dagens Nyheter och är hedersdoktor vid Stockholms universitet. I boken *Min familjs historia de senaste 54000 åren* knyter hon ihop släktforskning med de allra senaste rönen från DNA-forskning, arkeologi och historia. Resan börjar med neandertalsex och slutar på ett bruk i Värmland. Däremellan ryms hela Europas historia.

Magnus Bäckmark föreläste om ”Släktforskning i mantalslängder”. När kyrkoarkivalierna upphör bakåt i tiden eller är bristfälliga är mantalslängderna en viktig källa. Genom att 3 exemplar uppgjordes finns i bästa fall något av exemplaren bevarat från nästan vartenda år mellan 1636-1991. Under 1790-1823 framkommer mer än bara personfakta, t ex antal fönster, om någon nyttjade tobak eller hade hund. Till längderna lades också läkarattester som styrkte sjukliga individers oförmåga till arbete.

Anders Stenberg föreläste om Oxelösunds järnverk, som uppfördes 1914-1917.

Över 30 föreläsare deltog med varierande ämnesområden; Riksantikvariets sajt, lantmäteriets kartor, Nyköpingshus, Vallonerna i Sverige, domstolsakter för släktforskare mm.

Släktforskardagarna 2016

Södra Västerbottens Släktforskare arrangerar i samarbete med Nolia AB med stöd av Sveriges Släktforskarförbund Släktforskardagarna 2016, som kommer att äga rum i Nolias lokaler i Umeå 20 – 21 augusti 2016. Södra Västerbottens Släktforskare bildades 1978 under namnet Södra Västerbottens genealogiska förening, men ändrade till nuvarande namn 1989. Föreningen har idag över 400 medlemmar.

Håkan Karlsson